

PARENTESEN

maj 2023 nr 5

www.pargas.spfpension.fi

Foto: Gun Nordin, fotoklubben

Ordsförändens spalt

Hej på er alla,

Den gröna, sköna sommar närmar sig. Har du plockat fram sommarhatten och myggsprayen?

Föreningens verksamhet tar paus i fråga om månadsträffar och en del hobbygrupper går i sommar-ide. Dock fortsätter boule, golf och bridge in på sommaren.

Pargasdagarna hålls 9 - 10 juni längs Köpmansgatan och på närbelägna öppna platser. I år kommer Pargas svenska pensionärer att presentera sin förening i ett stånd på Köpmansgatan. Vi har byggt upp det så att de olika hobbygrupperna kan presentera sig och berätta vad de sysslar med. Under två timmar finns två representanter för var och en av de 15 hobbygrupperna samt resor och Parentesen på plats. Detta innebär att vi fyller alla de timmar då Pargasdagarna har öppet. På fredag kl. 10 - 18 och på lördag 10 - 16. Många Pargasbor känner inte till vad allt intressant vi sysslar med. Ta barn och barnbarn med er på besök och kom och bekanta er med vårt stånd så att även de blir

invigda i hur den äldre generationen tillbringar sina dagar Tillsammans i sina hobbygrupper. Det är samtidigt meningen att värva nya medlemmar till föreningen. De som tycker att de är "så unga" att de inte anser sig behöva höra till en pensionärsförening kanske märker att just genom att höra till den kan de förverkliga sådant som de länge gått o tänkt på såsom släktforskning, bowling, diskussioner eller boule-spel.

Arbetsgruppen inom styrelsen, som planerat Pargasdagarna för pensionärsföreningens del, har gjort upp ett nytt färggrant "flygblad" om oss.

I ståndet är det också meningen att vi skall hitta "rekvisita" som används av de olika grupperna. Vi ses där!

En föreningsmedlem kontaktade mig och uppmanade att passa på och städa på stadens gräsmattor och grönområden. Det finns fiffiga "plockinstrument" som fungerar som en förlängd arm och gör det bekvämare att dra sitt strå till stacken. En god idé – fast vi kanske inte utgör den grupp som skräpar ner mest.

Sedan kommer vardagssommardagarna emot. Långa ljusa dagar, men bekymmer finns det kvar även under sommaren.

Jag önskar **ER ALLA** en riktigt bra sommar och mycket ork i vardagen och glädje i glädjen!

Trevlig sommar!

Gunnel

Porträtt av en Pargas konstnär - Ebba Ahlbäck

Då Ebba berättar om de otaliga konstnärskurserna hon deltagit i lyser hennes ansikte upp och hon gläds än idag över dem. Vad jag njöt när jag kunde sitta i tystnaden och måla, säger hon. Ebba har levt ett fantastiskt liv med teckning och målning hela tiden närvarande.

Jag har alltid ritat, sa Ebba. Det var ont om material på 40-talet. Allt omslagspapper och papp som handelsvarorna var inslagna i använde jag att rita på. När jag var så där 12 - 13 år fick jag mina första oljefärger av pappa. Han uppmuntrade mig ständigt, minns Ebba.

Tidningen SE i Sverige ordnade en teckningstävling där man skulle göra ett porträtt av den fyraårige lillprinsen (nuvarande kungen). Tävligen var avsedd för 15 år fyllda, men jag deltog ändå. Jag ritade av lillprinsen från ett fotografi. Jag fick NKI – skolans teckningskurs som pris! Det var en brevkurs med instruktioner och inlämningsuppgifter som gick över 1949 - 51. Det var min första konstkurs av många. (NKI= Nordiska korrespondensinstitutet)

Jag deltog med teckningen här invid i en annan tävling och då konstaterade juryn att jag har anlag för porträttmåleri. Även om betraktaren tycker att teckningen här bredvid är perfekt så har Ebba konstant drivit sig framåt på sin konstnärliga bana.

Att studera konst på riktigt hade vi inte pengar till, konstaterar Ebba som började arbeta på Pargas Kalkbergs Ab genast efter avslutad samskola år 1952. Men konsten följde med. Ebba kom att bli bolagets ”hovtecknare” och de som arbetade på bolaget kommer säkert ihåg hennes fyndiga teckningar i personaltidningen Paraset.

Det fanns flera amatörmålare på bolaget som på fritiden samlades i tjänstemannaklubbens bibliotek för att bl.a. porträttera levande modeller.

Att bli bättre

Ebba hungrade efter att lära sig mer och har sedan 1954 deltagit i ett otal kurser, enligt Ebbas dagbok minst 23. Jag ser hur Ebba njuter av att berätta om konstkurserna och lägren – de har satt ett bestående spår. Konsten har varit en stor del av mitt liv, det var min avkoppling och hobby, säger Ebba.

En del av konstkurserna var krävande, start på morgonen med teori som på eftermiddagen skulle sättas i praktik. Dragarna kunde vara kritiska. Ebba minns speciellt en rikssvensk som var dragare på en kurs i Österbotten. Det var bara att göra om – lära sig nytt – måla tills man inte blev bättre. Jag var i sjunde himlen och överlycklig konstaterar Ebba än idag.

Under kurserna fördjupade sig Ebba i teckning och grafik samt oljemålning och akvareller. Målarteknik kunde omfatta allt från val av duk, penslar, till

redskapens skötsel men självfallet även penselföring, färgteori och blandning av olika färger. Underlagen betedde sig olika och färgerna ställde olika krav.

Vi hade bl.a. en kurs med Jan-Erik Andersson i grafik, linoleum- och kopparstick. Det var för kletigt, tyckte Ebba. Men visst är det imponerande att se resultatet. Betänk att bilden först skulle ristas in i ett underlag, t.ex. kopparplåt, omvänt för att sedan tryckas. Det måste ha krävt tålamod.

Att lära sig gestaltning, kroppens proportioner, landskapens perspektiv och former hör naturligt till. Kroki dvs, att teckna efter modell som byter pose var femte minut, var utmanande men roligt, minns Ebba då hon visar ett teckningsblock fyllt med en man i varierande positioner. Och visst har hon fångat modellen. Det gällde ju att snabbt, med några pennstreck fånga kroppen och rörelsen.

Olika landskap

Klart är att Pargas och skärgården har spelat en stor roll i Ebbas målning. Pargas stad, gamla malmen, husen och sundet är ett kärt motiv, likaså öar och holmar runtomkring. Bredvid en båt uppdragen på stranden på Mielisholm.

Ett stort intryck i Ebbas liv har vistelsen som krigsbarn i Sverige gjort. Ebba minns tiden som lycklig och har fortfarande kontakt med familjen där hon vistades. De betande korna minner om den tiden på bondgården i **Älekulla i Rösås**.

Ljuset skulle fångas

Året var 1988 och tillsammans med Åbo Konstklubb gick resan till Sicilien, närmare bestämt Cefalú. Här skulle man fånga ljuset, på stränderna, i gränderna. Det var inte så lätt att fästa motivet då ljuset var väldigt skarpt och konturerna blev otydliga.

Det var underbart att stiga upp tidigt på morgonen och bege sig ut i den pittoreska staden för att söka motiv. Naturen var så varierande. Vulkanen Etna i bakgrunden hade med sina utbrott gömt hus under sig. Naturen var kusligt karg. På andra ställen kunde naturen likna vår egen med knotiga tallar.

Husen i byarna påminde om fattigdom men var mycket pittoreska.

- Jag minns att jag satt och målade uppe i en gränd och bakom mig satt några gubbar och kommenterade mitt arbete. Bella, bella, ropade dom!

Och visst är den vacker, gränden här bredvid!

Pargas konstklubb Pictura föds 1978

Att det fanns aktiva amatörmålare i Pargas har vi redan konstaterat. Konstlägren var välbesökta och frivilligverksamheten under bolagets vingar hade varit i full gång redan i årtionden. Arbetarinstitutets rektor, Sten Holmberg hade hört om vårt målande och föreslog att gruppen skulle skriva in sig i institutet för då skulle även avlönade lärare kunna anställas. Så Arbis fick oljemålning på sitt program och vi fick vår första lärare, konstaterar Ebba i Picturas tioårsskrift.

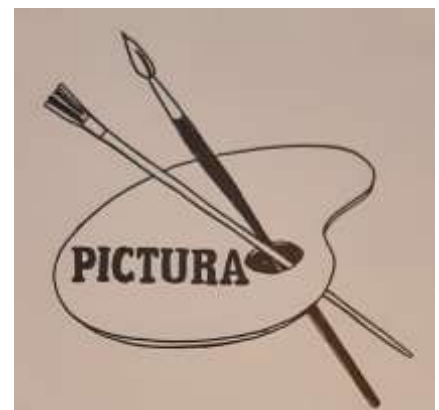
Under de första åren var det viktigt att profilera sig och synas och här var oljemålarna dit Ebba hörde de aktivaste.

Senare anslöt sig porslinsmålarna och keramikerna till Pictura, vars utbud då breddades rejält.

Så konstnärssjäl hon var så höll hon även på med både keramik och porslinsmålning. Varför slutade du? undrar jag. Ebba funderar en stund och säger - skåpen blev överfulla.

Ebba verkade som sekreterare i föreningen och kunde ur sin styrelseposition inverka på föreningens aktiviteter. I Picturas regi träffades man varje vecka för att måla i mer ordnade former under ledning av erfarna ledare. Man ordnade föreläsningar i konsthistoria, konstexkursioner, konstresor, studiecirkel i konst men framförallt ordnade Pictura vecko- och veckoslutskurser. Alla dom deltog Ebba flitigt i som redan ovan beskrivits.

Till verksamhetens kärna hörde även utställningarna. I början var det svårt då föreningen inte hade egna utställningsutrymmen. Därför var lyckan stor då föreningen fick tillgång till ändamålsenliga utrymmen i gamla kommunalstugan år 1987. Redan under de första åren kunde föreningen konstatera att över tusentals Pargasbor besökt utställningarna.

Ebba har deltagit i och haft egna utställningar bl.a. i Åbo, Pargas, Nagu, Korpo, Ekenäs, Hangö, Karis, Närpes, Dragsfjärd och Mariehamn. I Sverige hade jag en egen utställning i Älekulla. Jag deltog även i utställningar i Haninge och Chudovo i Ryssland (Pargas vänorter).

Under de första tio åren fördubblades medlemsantalet och var 1988 redan 130. Picturas aktiviteter var uppskattade och omfattade sedan 1982 även en barnkonstskola. Redan första kurserna tog emot ett 60-tal barn. Picturas framtid var säkrad.

Ebbas tavlor finns överallt

Innan vi hade bestämt träff med Ebba hade jag förvånats över mängden Ebba-tavlor som fanns runtom i Pargas. PK gjorde ett upprop för några år sedan där de efterlyste tavlor med Pargas motiv. Åtta av tavlorna var Ebbas, många beställda till någons bemarkelsedag. Nytt för mig var att Ebba målade fartyg! En härlig 40 - års present till Stig Engman, som själv seglat på fartyget i ungdomen.

Ett Pargas motiv som Ebba tycks gilla vid sidan av skärgården är sundet. Här Karmströmsbron mot Petteby som hittas hos Kurt Cederholm och sundet hos Advokatbyrå Tom Andersson.

Ebba har själv tappat räkningen på hur många tavlor hon målat. Ur hennes dagböcker kan jag räkna till över hundra, men det är bara dem hon ställt ut. Tavlornas motiv, skärgården och Pargas - är nostalgiska och skapar en längtan till den egna hembygden. Inte att undra på att dom gått åt!

Text Pia Rantanen.

Fotona är publicerade med Ebbas tillåtelse. Tack till Stig Engman, Tom Andersson och Kurt Cederholm

Kära läsare, ni får gärna komma in med intressanta sommarberättelser till September Parentesen.

Detta materialet bör vara insänt till b.rantanen@gmail.com senast den 1 september.

Redaktionen tackar ALLA våra skribenter!

För övrigt bör aktuellt material, t.ex. ändringar i grupp sammansättning eller kontaktpersoner, vara redaktionen tillhanda **senast vecka** före månadsträffen för att hinna med.

Exemplar av Parentesen kan avhämtas på Booklet, Strandvägen 16 A och de större matbutikerna på malmen.

ETT OCH ANNAT KRING ETT PIANO

Jag hade tänkt berätta en kort historia under rubriken: *Evas piano*. Men ju mer jag läste om de personer som på något sätt var förknippade med släkterna kring pianot, märkte jag att det handlade om väldigt intressanta människor och händelser. Jag vill bara använda förnamn i berättelsen; personerna har blivit som vänner för mig. För att det ska vara enklare att veta vad alla har med varandra att göra presenterar jag dem här med hela namnet.

William Thuring (1880-1968) – gift med Maini 1911-18

Mainis pappa – Johannes Askolin

Maini Askolin (1890-1929) – gift Thuring, Landby, Ilmonen, Procopé, Ingelberg

William

Williams mamma Wendla var dotter till en förmögen skeppsredare i Kristinestad. Fadern ägde bl.a. flera skeppsvarv, Svalskulla gård, en av stadens största gårdar på Strandgatan osv. Han hade fem barn av vilka Wendla var näst äldst. Wendla gifte sig med Gustav som var 40 år äldre än hon. Han var bland de rikaste i Kaskö. Hans redan vuxna barn var hårt emot gifter-målet. Han avled ett par år senare och efterlämnade två små söner, en nyfödd och en 1-åring.

Redan dagen efter hans död inventerades hans egendom och man fann att en del aktier och obligationer var undangömda och de hittades inte trots muntliga och skriftliga efterforskningar. Ett år senare kom Wendlas bror med ett konvolut förseglat med den dödes sigill. Efter en långdragen rättegång konstaterades att innehållet i konvolutet fick delas mellan pojkarna. Efter allt bråk om arvet ville Wendla inte längre bo i Kaskö. Hon och pojkarna flyttade till Helsingfors där de gick i skola och studerade. Båda blev så småningom häradshövdingar. Fredrik och William grundade tillsammans en juridisk byrå.

Fredrik och William (t.h) Thuring

Mainis pappa

Johannes, började med ingenting och slutade på kyrkogården med ett fint minnesmärke av Walter Runeberg. Om honom måste berättas lite mera; så annorlunda var hans liv. Dessutom var han ju Williams svärfar.

Hans första arbete var att vara något slags springpojke i en större livsmedelsaffär. Han hade en ganska lång väg till arbetet i Borgå. Han gick barfota, lite innan han kom fram satte han skorna på. Det tog inte många år förrän han hade skolat sig till handlande och snart köpte han hela affären. Han idkade export av spannmål och trävaror på egna kölar. Egna sågverk producerade trävaran för export med egna båtar, affären sköttes med ett eget exportföretag, importen av varor sköttes av eget

importföretag för att sedan säljas i egna företag.

På 1880- och 90-talen köpte han ca 20 000 ha östnyländsk skogsmark och flera egendomar, bl.a. Forsby och Isnäs där han uppförde stora sågverk. Han grundade Koskenkylä och Isnäs folkskolor, anställde lärarna och betalade för skolmaten. Början av 1900-talet var inte så lätta i Finland. Johannes köpte Malmgården i Lovisa av greve Gustav Filip Creutz för 750 000 guldmärk; denne hade varit tvungen att fly till Sverige. Johannes lovade sälja den tillbaka för samma summa om greven kunde komma tillbaka. (Jag slog upp Malmgården på nätet – herrgården ägs numera av släkten Creutz)

När Viktor von Born måste betala 80 000 mark i böter och deporteras till Ryssland tänkte man betala genom att auktionera hans boskap. Då första djuret hade hämtats fram och det var dags för ett anbud ropade Johannes: ”80 000 och för kon tillbaka till ladugården.” Johannes var under 34 år medlem av Borgå stadsfullmäktige. Sen tyckte man att han var för ociviliserad och ersatte honom med någon annan. Johannes var gift tre gånger. När han dog år 1912 hade han bara ett barn, Maini, som ärvde hela hans egendom och blev Finlands rikaste kvinna.

Maini

föddes år 1890. När någon sade till Johannes att han gav för mycket efter för dotterns önskemål svarade han att han inte hade haft just någonting i sin barndom, att han ville att dottern skulle få vara lycklig.

Johannes hade före sin död bildat en förvaltningsring för Maini och dessa personer litade hon på. I början studerade Maini hemma med en lärare, sedan gick hon i skola i Borgå. När hon var 17 år skaffades det en lägenhet för henne i Helsingfors. Hon var intresserad av språk; flera kvalificerade lärare anställdes för studierna. Utöver studierna deltog hon livligt i sällskapslivet. Det faktum att hon var vacker och rik ökade de unga männens intresse för henne.

Maini var den tidens ”kändis”; invånarna i Borgå var lika intresserade av henne som av en filmstjärna. De kallade henne *Porvoon prinsessa*. En dag hade man hört att Maini skulle komma med kvällståget till Borgå. Det var fullt med folk på Nikolaigatan; alla ville välkomna henne. Den mörka skönheten steg ner från karran som en furstinna, vinkade vackert och gick hem. Folk var i extas när de fick se henne och nyaste modet i Paris.

Under en av sina utlandsresor till Paris blev hon bekant med William och efter ett par år gifte de sig. Efter ett storslaget bröllop flyttade de till Forsby slott. Slottet hade pappan låtit bygga speciellt för Maini. William ville delta i företagets verksamhet och Maini i sällskapslivet och festa. Hon märkte att det gick lika bra utan William. Så det blev skilsmässa. Vid skilsmässan 1918 fick William Rönnäs och Labby gårdar. Trots separationen förblev de goda vänner.

Maini fortsatte med sitt livliga sällskapsliv både i Finland och utomlands. Trots att hon avled redan vid 39 års ålder hann hon gifta sig ännu fyra gånger. Det har sagts om Maini att hon ärvt sin fars envishet men inte hans sinne för business; sin mammas goda hjärta men inte hennes omdömesförmåga.

William igen

Efter skilsmässan verkade William som advokat för att senare övergå till bankirverksamhet. En tid var han företagsledare i sin förra frus trävarufirma i Östra Nyland. Han gifte sig inte på nytt; han hade inga barn. Redan då ingick välgörenhetsverksamhet i hans sysslor.

År 1960 grundades **William Thurings stiftelse**. Dess syfte är att befrämja vetenskapens, konstens, folkupplysningens, hälsovårdens och andra allmännyttiga strävandens utveckling i Finland. William glömde inte heller sina släktingar. Gåvor till dem kom med postgiro. När hans unga släktingar besökte honom brukade han ge dem några sedlar. En gång frågade han ynglingen Bengt om denne hade fått lite för mycket pengar senast de träffades. Pojken lyckades övertyga honom att så inte var fallet.

Pianot

Vad har allt detta med Evas piano att göra? När William skilde sig från Maini fick han Labby och Rönnäs gårdar av henne. I en av byggnaderna fanns ett piano som Maini hade köpt på någon av sina utlandsresor. I Kristinestad hade William en nästan jämnårig kusin Anna som var barnträdgårdslärare. William tyckte att hon skulle ha mera nöje och nytta av pianot än han. Anna hade pianot några år. Då tyckte hon att hennes systerdotter Birgit som allt som oftast måste underhålla sin pappas gäster med musik skulle bli lycklig om hon skulle få ett eget piano. Så flyttade pianot till Åbo. När Birgit många år senare avled samlades närmaste släkten efter begravningen i hennes hem. Vissa av sina saker hade hon velat att någon bestämd skulle få. Det stod namn bakom tavlor, under bord och stolar. Bakom pianot fanns också ett namn, min dotters. Där stod: **EVAS PIANO**

”Hopdiktat” av Pirkko Karrento

Bowlarna från årets början

Vi började med vanliga träningar 1-3 ggr i veckan genast i januari. Då höll vi också ett möte i bowlinghallen om verksamheten under våren. Nästan alla som hör till gruppen var på plats, 37 personer. Vi beslöt följande:

- Vår första spelresa skulle gå till Salo (23.2) med en vänskapsmatch mot den lokala gruppen. Efter kvalspelen för tio av oss dit.
- Vi spelar tremanna-lagspel i Reso såsom vi gjort sedan förra hösten. Turneringen görs under mars, april och maj och i den deltar hela

gruppen.

- Den traditionella vår-resan till Tammerfors och Kauppi-spelhall skulle bli den 23 mars. Launokorpis buss med 28 spelare för dit.
- De därpå följande resorna till Åland och Tallinn lämnades öppna visavi datum och tidtabeller.

Seppo Rajamäki, bowlinggruppens ledare

Pensionär satte sig på skolbänken

Som nybliven pensionär är väl första tanken att göra det som du inte hann med förut. Självt började jag knyppla, läsa italienska och bättra på min franska. Att på riktigt sätta sig på skolbänken faller säkert inte många in. Men se det gjorde en ambitiös dam uppvuxen i Pargas.

Efter samskolan (numera högstadiet) började Gertrud Kiwilsza en tvåårig laborantutbildning med kemi och fysik, matematik och engelska vid Pargas Yrskesskola. Hon studerade kvällstid och jobbade samtidigt som fastanställd praktikant vid Parteks utvecklingscentral. Som utexaminerad industrilaborant fortsatte hon ett tag men flyttade snart över till Institutionen för fysikalisk kemi vid Åbo Akademi. Gertrud kom att arbeta 29 år vid institutionen - en hel levnadsbana. Jobbet gick ut på bl.a. experimentell forskning för olika publikationer och doktorsavhandlingar och innebar ofta också handledning av studenterna i deras elevarbeten och grundforskning. Via jobbet fick hon hela tiden lära sig nytt och deltog ofta i föreläsningar och seminarier. Efter pensioneringen drabbades Gertrud i alla fall av kunskapsförst. Det kändes plötsligt fel att bara vara, van som hon varit att varje dag ta bussen in till Åbo. Hon måste "få ordning på sig" som hon uttryckte det. Tipsad av en vän och tidigare skolkamrat till Gertrud, tog hon mod till sig och satte sig på skolbänken bland idel ungdomar, med studentexamen för ögonen.

Gertrud har alltid varit vetgirig av sig, gillar att läsa facklitteratur i sängen då andra mest läser prosa. Detta med kroppens biokemi intresserade speciellt men jämfört med dagens elever saknade hon grunderna tycktes det henne. Första tanken var att ta t.ex. språkkurser på folkhögskolan men därifrån blev hon ganska snabbt skickad till rektor Kulp vid Pargas svenska gymnasium. Och så var hon mitt i allt skolelev!

Att skriva studenten

Inledningsvis valde Gertrud korta matematiken och tog hälsolära som extra ämne. Obligatoriska ämnen var engelska, finska och modersmål. Hon hörde hemma i tiden före datorerna och presenterade sina föredrag med hjälp av folier som på gamla goda tiden och eleverna skrattade nog åt henne bakom ryggen, trodde hon. Eleverna accepterade henne ändå från början, de var "justa" mot henne även om hon höll sig lite på sidan om. Hon upplevde lärarna som goda och kunniga, rentav toppen. Hon kände sig av naturliga skäl långsammare, äldre och tröttare än sina skolkompisar men klarade sig utmärkt i själva examen i kemi, fysik och matematik. Hon gav nämligen aldrig upp, kom ut sist av alla från tentsalen.

På Abi-festen hyllades hon av skolkompisarna med orden "Gertrud går omkring som en stolt tupp och hon ger aldrig upp". Senare har Gertrud deltagit i 10-årsträffen där "de var jättegulliga mot mig" som hon sade. Många år senare kom en pojke fram till henne och började prata om skolan, sade att han ofta tänkt: Vet du va', klarar du så klarar jag! Visst var de alla väldigt vänliga, hon hade ju faktiskt viss erfarenhet av ungdomar ända sedan Akademi-tiden.

Intervjuat: Maria Simberg-Sörensen

Ger det status att vara mattelärare?

Varför lärare, varför mattelärare? Liksom många andra studenter med ganska jämna betyg var det svårt för mig att veta vad jag skulle börja studera. Många yrken, som kanske skulle intressera, om jag valde idag, kände jag överhuvudtaget inte till. Det jag tvekade mellan var medicin, musik, historia och matematiska ämnen. Av olika orsaker blev det de sistnämnda och jag har aldrig ångrat mitt val.

Jag trodde visserligen först att jag inte skulle bli lärare utan något inom laborativvärlden. Ett par års vikariat i Klassikum visade att lärarjobb inte var så tokigt, vilket egentligen inte förvånade, eftersom jag själv trivts väl med att gå i skola. Fortsatt jobb och fortsatta studier fick vänta efter det jag fått min **kandidatexamen**. Jag var fullt sysselsatt med att i huvudsak vara småbarnsmamma. Men efter tio år var tiden mogen för **filosofie kandidatexamen** och auskultering. Då fick jag också ett vikariat i "Samsis" i Åbo, som lärare i kort matematik och kemi.

Jag var ivrig att göra kemin till ett mera laborativt ämne, från att det i huvudsak varit ett föreläsningämne med några demonstrationer utförda av läraren. Men det var svårt. Mina kunskaper var inte tillräckliga och utrustningen för elevlaborationer var obefintlig. Rektor Barbro Fontell var tillmöteskommande inom möjliga ramar. Bl.a. byggdes den amfiteatraliska fysik/kemisalen om till ett "enplansgolv" där jag fick lämpliga bord för elevarbeten och också en del utrustning. Den utökades år för år.

Ungefär samtidigt med att den stora skolreformen, skolsammanslagningarna och flytten till Katedralskolan inträffade studerade jag vidare och höjde min approbatur i kemi till cum laude. Det betydde oerhört mycket för mig, inte bara att jag blev kompetent för gymnasiet utan för den grund jag nu hade för undervisningen.

Rent pedagogiskt fick jag ett rejält ryck uppåt knappt halvvägs i min lärarkarriär. Jag hade möjlighet att auskultera i kemi i en tysk skola. Där var det två lärare som gjorde ett

outplånligt intryck på mig. Den ena var en lärd och högt utbildad dam som lade stor omsorg på alla de experiment som hon visade eleverna framme vid katedern. Hon ställde förnuftiga frågor, som hon besvarade själv.

Det var som en osynlig vägg mellan henne och eleverna. Jag som satt längst bak såg ju vad eleverna sysslade med. Det var inte kemi. Den andra var en yngre lärare som gick runt bland de experimenterande eleverna. De skrev ner sina iakttagelser och han följde med vad de skrivit. Där lärde de sig kemi.

När jag kom hem började jag också med att eleverna antecknade vad de såg, de fick dra slutsatser och laborationerna blev en viktig del av inlärningen. I högstadiet fanns det utrustning, men jag började också med elevlaborationer i gymnasiet. Där fanns inga läromedel att tillgå så jag blev tvungen att sammanställa instruktioner för de här arbetena. Det var ett drygt arbete, liksom korrigeringarna av de inlämnade rapporterna.

Det var dessutom ett ganska begränsat material som var möjligt, för utrustningen var inte så avancerad, trots att också den följande rektorn Wahlström var välvilligt inställd. Jag lyckades också genom en bekant få avlagda labbrockar åt eleverna. Det var helt nödvändigt eftersom de sysslade med preparat som de absolut inte skulle få på kläderna och så var det litet tufft att gå omkring i dem. Eftersom eleverna var vana vid att behandla laborationerna i skrift vågade de också välja fler frågor i kemi i realprovet.

En annan intressant iakttagelse var att högstadieläverna fick en helt annan ro under laborationstimmarna än tidigare när de antecknade sina iakttagelser. Trots att de blev färdiga i olika takt så störde de sällan dem som ännu jobbade.

När det gällde mitt andra ben, matematiken, kom jag att praktiskt taget enbart undervisa den korta matematiken. Det passade mig alldeles utmärkt för jag är ingen utpräglad matematiker. Däremot tyckte jag det var spännande att handleda dem som hade litet svårt eller tyckte illa om ämnet så att också de skulle klara sig och åtminstone lära sig litet vardagsmatematik. Mer och mer strävade jag efter att matteläxorna i stort kunde klaras av på lektionerna. Där kunde de svagare eleverna dessutom få hjälp, inte bara av mig, utan också av dem som var duktiga.

En av de stora förändringarna som inträffade under min lärartid var när ett enhälligt lärarkollegium i gymnasiet valde att börja med experimentet med kursbunden undervisning. Vi var entusiastiska överlag och speciellt i kemi blev det en stor förändring. Det var nämligen ett ganska litet timantal i kemi i gymnasiet. Det nya var att istället för att ha en, högst två timmar i veckan hade vi sex timmar per vecka under sex veckor. Det blev naturligtvis en "glömskeperiod" under de veckor vi inte alls hade kemi, men jag tyckte vi snabbt var på kartan igen.

En av de andra stora, men långsamt gående förändringarna var att andan i skolan förändrades från att vara ganska auktoritär ännu under början av 1970-talet till en friare och öppnare inställning. Där var naturligtvis du-reformen ett viktigt steg, men också samhällets övriga utveckling fram till början av 2000-talet. Jag hade nog under senare år

haft svårt att tänka mig in i den roll av avstånd mellan lärare och elev som var naturlig i början

Det var inte ovanligt att ämneskolleger till mig på våra gemensamma fortbildningar uttryckte en klar åsikt om hur enastående matematiken är. Lyckligtvis hade jag en ämneskollega Bengt Sågfors, nyligen avliden, som liksom jag tyckte att det finns så många slags begåvningar. Alla är lika viktiga. Matematiken är bara en av dem.

Min kollega Petra Finckes syn på mig som lärare och på mina intressen. Bilden målade hon till mitt avsked 2002.

Text Kerstin Mustelin

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2023

Ordförande	Gunnel Jansson jansson.gunnel@parnet.fi	040 595 72 03
Skattmästare, vice ordförande	Annica Forssell forssell.annica@gmail.com	050 553 02 95
Sekreterare	Margareta Blomqvist margareta.blomqvist@granvik.fi	040 720 40 96
Vice sekreterare	Johanna Bondas johanna.bondas@parnet.fi	050 534 91 77
Vice skattmästare	Kurt Lundström kb.lundstrom@gmail.com	050 041 31 62
Övriga ledamöter	Mikael Reuter mikael@undala.fi	040 552 49 78
	Kurt Lindroos kurt.lindroos475@hotmail.fi	0500 59 40 45
	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com	040 507 14 61
	Pia Rantanen b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
Funktionärer		
Medlemssekreterare	Kurt Lindroos	(se ovan)
Mediekontakt	Johanna Bondas	(se ovan)
Teknikansvarig	Carl-Gustav Nygårdas	(se ovan)
Klippboken	Mikael Reuter	(se ovan)
Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen, maria.ss@parnet.fi	040 825 50 39
	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
Parentesens ombrytning	Carl-Gustav Nygårdas	040 507 14 61
Webbansvarig/Webbredaktör	carlgustav.nygardas@gmail.com	
IKT kontaktperson	Kurt Lundström	(se ovan)
Medlem av SPF:s arbetsutskott	Mikael Reuter	(se ovan)
Medlem av SPF:s kommitté för intressebevakning	Clara Kronqvist-Sundström	(se nedan)
Resegruppen	Clara Kronqvist-Sundström, ordf. kronqvistclara@gmail.com	040 867 19 48 0400 94 80 13
	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
SPF Åbolands styrelse	Gunnel Jansson, vice ordförande	(se ovan)
Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren Kurt Lindroos 0500 59 40 45, Margareta Blomqvist 040 720 40 96 margareta.blomqvist@granvik.fi eller via webben.		
Medlemmar i äldrerådet: Widar Nyberg (ordf) widde.nyberg@netti.fi , Johan Nyberg johan.nyberg@parnet.fi , Christina Ahlsund cahlsund@parnet.fi , Inger Karlsson (suppleant)		

HOBBYGRUPPER			
Boule, IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna			
Boccia/Boule	Saknar ledare		
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Per Österman	0400 21 14 52	per.osterman@parnet.fi
Da Capo, Encore	Maria Simberg Sörensen	040 825 50 39	maria.ss@parnet.fi
De Pratglada	Marianne Saanila	040 722 62 26	marianne.saanila@parnet.fi
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 23 31 43	losse.michael@gmail.com
Fågelskådning	Marcus Duncker	040 552 11 00	duncker.marcus@gmail.com
Golf	Johan Nyberg	040 195 48 48	johan.nyberg@parnet.fi
Hembygdskunskap	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
IT-grupperna	Kurt Lundström	050 041 31 62	kb.lundstrom@gmail.com
Litterära salongen	Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi.
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 505 15 22	sundstroms@parnet.fi
Trädgårdsgrupp	Asta Lindholm	040 575 3120	lindastae@gmail.com
Vattengympa	Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
Släktforskargruppen träffas i allmänhet udda veckor i Seniorpunkten tisdagar kl. 13.15			
Fotogruppen träffas varannan tisdag i Seniorpunkten kl. 17. Se närmare på hemsidan.			
Diskussionsgruppen jämna tisdagar i månaden kl. 14:15-15:45 i Seniorpunkten.			
Följ med hemsidans. www.pargas.sfpension.fi händelsekalender eller föreningens Facebooksida <i>Pargas svenska pensionärer</i>. Många grupper informerar där om aktuella händelser.			

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1.	Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2.	Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3.	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4.	Ulla Nordlund	040 524 8214	nordlund.ulla@gmail.com
	Bertel Nordlund	0400 52 64 52	bertel.nordlund@gmail.com
5.	Saknar ledare		
6.	Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7.	Christina Ahlsund	040 759 90 52	cahlsund@parnet.fi
	Arvo Björkroth	044 564 93 51	arvobjorkroth@yahoo.com
8.	Annica Forssell	050 553 02 95	forssell.annica@gmail.com
	Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
9.	Carita Karlsson	045 641 52 66	tiitikarlsson@gmail.com
	Margareta Westman	040 588 05 98	
10.	Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
	Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

Hedersmedlemmar i föreningen

Benita Nyberg, Stina Engblom-Colliander, Karl-Gustav Laurén och Kurt-Erik Långbacka

KOMMANDE RESOR

Pargas svenska pensionärer

Den Allåboländska sommarsamlingen 2023 ordnas den 24 augusti på Åbo slott.

10.30 Start från Pargas busstation

11.30 Samlingen börjar med lunch i renässansens anda i Kungssalen.

13.15 Guidade turer i Åbo. **Du bör välja ett av alternativen plus ett reservalternativ!**

Åbo Slott – Forum Marinum – Hirvensalo – Aboa Vetus – Åbo Domkyrka – Runsala -
Allmän guidning i Åbo. **Mera information på PSP hemsida under resor!**

15.45 Eftermiddagskaffe i Ämbetshusets restaurang Aitiopaikka.

16.45 Tack och adjö och Hemfärd mot Pargas

Kostnad 60 €/person.

Priset inkluderar transport Pargas-Åbo 10 €/person samt 50 € för sommarsamlingen, lunchen och de valda guidade turerna samt eventuella inträdesavgifter.

Sista anmälningdagen är den 20.7 och då bör du även betala in deltagaravgiften. Använd resans referensnummer 2408 20231 vid betalning till föreningens konto FI21 6601 0010 0803 07.

Glöm inte att meddela om eventuell diet och de guidade turerna.

Anmälningar görs på vår hemsida under resor, men kan även göras under månadsmötet till Clara Kronqvist-Sundström, telefon 040-867 19 48 eller e-post: kronqvistclara@gmail.com
Pia Rantanen, tel: 0400-948013 eller e-post b.rantanen@gmail.com

Anmälan är bindande och vi är tvungna att ta ut resans pris om du avbokar efter sista anmälningdag. Resan betalas in på föreningens resekonto FI21 6601 0010 0803 07.

Använd resans/aktivitetens referensnummer för igenkänning.

Om inte annat meddelas startar bussen alltid från busstationen och kör Kalkvägen. Meddela var du stiger på. Meddela också om eventuella matrestriktioner.

Fotoklubben sökte febrilt efter sommartecken och visst kunde man ana en annalkande sommar

Foto: Barbro Laurén

Foto: Gunnel Jansson

Foto: Gun Nordin